

El Toro

Iedere keer als ik de afgelopen maand door mijn agenda bladerde, keek ik even naar de afspraak op 11 november. El Toro, de stier, opgetekend in dikke, rode letters, gevolgd door de naam van een stad waar ik nog nooit was geweest.

In de trein naar Leeuwarden denk ik na over de andere Nederlandse steden en plaatsen die ik nooit heb gezien en de dingen die ik daar niet deed. Ik zwom nooit in het Hollandsch Diep bij Numansdorp, weet niet hoe de Oostvaardersplassen ruiken en heb nooit een stap in Zeeland gezet. Ik ben soms door Maastricht of Groningen gelopen voor een opdracht of familiebezoek maar was er nooit – in feite is het grootste deel van Nederland voor mij een onbekende plek.

Als ik denk aan reizen en avontuur, denk ik uitsluitend aan plekken in het buitenland. Ik boekte rondreizen door Zuidoost-Azië en maakte kanotochten over ogenschijnlijk eindeloze Noorse meren. Een groot vuur maken op een eiland, iets bestellen van een menukaart die je niet begrijpt.

De reden dat ik reis is om de angst te verplegen dat ik voor mijn dood nooit de hele wereld zal zien. Die angst overvalt mij op de meest willekeurige momenten – op de fiets, tijdens de afwas, in de bioscoop. De gedachte dat het simpelweg ontbreken van geld ertoe kan leiden dat ik niet naar de plekken kan afreizen die ik allemaal nog wil zien, beangstigt mij meer dan de nachtmerrie om ernstig ziek te worden of plotseling een dierbare te verliezen. Een opgesloten, beklemmend idee, alsof mijn dagelijkse routine gevuld met bekende mensen, plaatsen en rituelen langzaam de muren van een onzichtbare gevangenis hebben opgetrokken waar ik niet zomaar uit kan vluchten.

In Zwolle stap ik over. Op het perron praat een jongen met een boers accent over de Amerikaanse presidentsverkiezingen – vraagt aan een meisje naast hem of het haar van Donald Trump echt is. Op een reclameposter kijk ik naar een aanbieding voor goedkope vliegtickets naar Maleisië.

Een uur later loop ik door het oude stadscentrum van Leeuwarden richting El Toro. In Leeuwarden is het koud. Ik verwonder mij over de misplaatste, reusachtige zwarte wolkenkrabber nabij het station en hoeveel de mensen in de bovenste verdieping meer verdienen dan op de begane grond. Hoe ze hun brood en stukken fruit meenemen in een trommeltje en in de lunchpauze een rondje om het gebouw lopen om een frisse neus te halen. Gevangenen die mogen luchten, huisdieren die geleerd hebben zichzelf uit te laten.

Dan denk ik aan George Youssef, de eigenaar van het tapasrestaurant die ik zo ga ontmoeten. Ik vraag me af wat zijn reden was dat hij vijftien jaar geleden van Egypte naar Nederland emigreerde. Of hij ook handelde uit de niet te negeren drang naar avontuur of juist uit noodzaak – of dat die twee woorden voor George hetzelfde betekenen.

Ik loop langs het restaurant en kijk naar binnen. De tafels zijn nog leeg. Op het raam zie ik een grote menukaart hangen met daarop afbeeldingen van grote stukken vlees die lijken te zweven in een zee van vuur. Ik ga om de hoek staan, kom erachter dat Leeuwarden grachten heeft en denk na over de vragen die ik aan George zou kunnen stellen zodat ik mijn verhaal beter kan schrijven. Ik kom niet verder dan: “Waarom ben je in godsnaam naar Leeuwarden gekomen?”

Binnen word ik ontvangen door een van de serveersters. Als ik de woorden ‘Explore the North’, ‘kortverhaal’ en ‘voordracht’ noem, kijkt het meisje me aan alsof ik net een vegetarische groenteschijf wil bestellen. Ook de kok en de andere serveerster schudden verbaasd met hun hoofd.

Na tien minuten komt George de wenteltrap afgelopen, gevolgd door een blonde, lange vrouw gehuld in spijkerbroek en bomberjack. Na een lange omhelzing kijken ze in stilte in elkaars ogen – handelingen die gereserveerd zijn voor intimi, voor goede vrienden. “Ik hoop dat het snel weer goedkomt met je moeder,” zegt de vrouw. George glimlacht, de vrouw verdwijnt. Pas dan word ik zichtbaar en geeft George mij een stevige hand. Weer die glimlach, voorzichtiger nu. George zegt dat hij mij een week eerder had verwacht – meteen vraag ik mij af waarom ik toen niets van de organisatie of George heb gehoord. Alsof het geen verschil maakt of ik wel of niet naar El Toro kom.

George vertelt me zijn verhaal. Dat hij in 1996 het plan had om vanuit Egypte naar Frankrijk te emigreren, maar uiteindelijk per toeval in Nederland terecht kwam. Visumproblemen. Het plan was om vanuit Nederland door te reizen, maar hij bleef hangen. Had vanaf de eerste dag in Nederland helemaal niets maar een jaar later al zijn eigen pizzeria. Een paar jaar later nam hij het restaurant in Leeuwarden over en maakte er een succes van. Hij praat trots over zijn spareribs waar de mensen speciaal voor komen – dat hij eerst in Amsterdam wilde wonen maar er al snel achterkwam dat hij in Leeuwarden veel gelukkiger zou worden. Hier was het rustiger, met mensen die je nog kon vertrouwen.

Twee keer moest George zijn zaak sluiten door brand in naburige panden, eerst de Chinees op rechts, daarna het restaurant links. Zijn andere zaak, een lunchroom in een winkelcentrum buiten de stad, moest ook langdurig sluiten wegens brand. Het vuur zit George op de hielen. Ik vraag hem hoe het komt dat hij na zo veel tegenslagen toch door is gegaan. “Ik kan niet anders,” zegt hij na een lange stilte. “Ik weet niet anders dan hard werken en doorgaan.”

George kijkt tijdens ons gesprek voortdurend richting de keuken, de voordeur en op zijn horloge. Ik verspil met dit gesprek zijn kostbare tijd – het restaurant zal snel vollopen met hongerige mensen, bijna iedere tafel is gereserveerd. De bezorger die de bestellingen normaal gesproken wegbrengt is ziek, dus George moet de hele avond in zijn kleine auto door Leeuwarden rijden.

In de hoek van het restaurant begin ik aan mijn verhaal. Langzaam word ik ingemetseld door mensen die bier, brood en vlees bestellen. Naast mij zit een vrouw met ernstig overgewicht en een jongetje van een jaar of acht. Ze vraagt hoe het met de jongen gaat, of hij goede cijfers haalt op school en of hij zijn hamburger lekker vindt. De jongen zwijgt. Dan pakt de vrouw haar mobiel. “Even het geluid uitzetten hoor,” zegt ze. De mobiel is sinds ze binnen is gelopen niet afgegaan. Op het display zie ik een foto van een stierenvechter. “Jammer dat pappa er niet meer zo vaak bij kan zijn,” zegt ze. “Misschien kunnen we ooit weer eens wat met z’n drietjes gaan doen.”

Het valt me op dat iedereen in het restaurant soms even mijn kant op kijkt. Een bleke, slungelige jongen die alleen in het hoekje van een Spaans tapasrestaurant is verstopt met een glimmende zilveren laptop op de tafel.

Op mijn laptop Google ik naar recensies van El Toro. Iedereen geeft zeer hoge cijfers, behalve een vrouw uit Almere. “Ik vond dat het brood nogal vreemd was gesneden, sommige stukken waren nogal groot.” Om deze reden geeft ze El Toro een zes.

Dan zoek ik naar George Youssef. Terwijl de zoekresultaten verschijnen, kijk ik hoe hij vijf meter verder in de keuken naast een barbecue staat waar steekvlammen in dansen. In een interview uit het Friesch Dagblad uit 2007 lees ik dat hij na de derde brand het gevoel had dat hij iets verkeerd had gedaan - dat hij door iets of iemand gestraft werd. Dat hij moeite heeft met het verzonden verhaal dat hij mogelijk betrokken is geweest bij de branden. Ik kijk weer naar George. Zijn glimlach, zijn handen, hoe hij de kok een klop op haar schouder geeft.

George biedt mij de hele avond gratis eten aan. Het smaakt goed. Ik vind helemaal niet dat het brood vreemd is gesneden. Een gehaktbal in tomatensaus, een kippenpoot, aioli en olijven. “Verzorg deze jongen goed, maak maar lekker veel eten voor hem,” hoor ik hem tegen de serveerster en kok zeggen.

Als ik even later aan George vertel dat ik ervandoor moet gaan om de trein naar huis te halen, kijkt hij me verbaast aan. Hij zegt dat hij me naar huis zal brengen met de auteur. Zelfs als ik uitleg dat ik in Amsterdam woon, houdt hij stug vol – ik weet niet of hij een grap maakt of serieus is. Dan geef ik hem een hand, bedank de kok en de serveersters en loop naar buiten.

Als ik richting het station loop, herinner ik mij plotseling dat ik wel eerder in Leeuwarden ben geweest, zo'n vijf jaar geleden voor een optreden in de kleine zaal van de schouwburg. Ik kan me herinneren hoe Wim Brands mij en een groep andere schrijvers in de ochtend ontving en tijdens een bespreking van het programma in slaap viel. Hoe hij wakker schoot en zei: “Jongens, ik vraag me af hoe het nu gaat met Cambuur.”

Hoe kan ik een dag in een stad vergeten? De mensen die ik heb ontmoet, de treinreis, het eten, het reusachtige, lelijke gebouw? Hoeveel andere steden en reizen ben ik inmiddels vergeten, hoeveel herinneringen aan vakanties waar ik geen foto's van heb bewaard zullen verdwijnen alsof ze nooit hebben bestaan. Misschien maakt het helemaal niet uit of ik reis, steden en plekken ontdek; uiteindelijk vergeet ik ze toch weer. Ben ik alleen maar bezig met de volgende bestemming.

Als ik op het perron wacht op de trein, vraag ik me af waar George nu rijdt. De kleine auto met op de achterbank papieren tassen met daarin kilo's vlees in aluminium bakjes. De condens op plastic dekseltjes. Ik stel me voor hoe hij zo ergens aanbelt, zijn hand met het tasje eten uitsteekt en glimlachend de ontvanger smakelijk eten en een fijne avond wenst. Misschien heeft George gedaan waar ik naar verlang: de wereld zien door op een nieuwe plek te blijven. In Leeuwarden heeft hij een leven opgebouwd dat eerst onbereikbaar was. Mensen ontmoet, vrienden gemaakt, verandering aangebracht in een stad. Een verhaal gemaakt dat hem eigen is geworden en daarom nooit vergeten wordt, een verhaal dat branden kan weerstaan.